

Ert dnr 408-7530-16

Länsstyrelsen
Enheten för samhällsplanering och
Kulturmiljö
971 86 Luleå

Yttrande över remiss inför översyn av områden av riksintresse för friluftsliv

Länsstyrelserna ska i ett regeringsuppdrag lämna underlag till Naturvårdsverket i det pågående arbete med en översyn av områden av riksintresse för friluftslivet. Underlaget ska innehålla översiktliga bedömningar av nuvarande och eventuell tillkommande områden som bedöms vara riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap. 6 § miljöbalken (MB).

I Norrbottens län finns i nuläget sju områden som bedömts vara av riksintresse för friluftslivet. De utpekade områdena beslutades 1988 och baserades på underlag som togs fram under 1980-talet. De värden som definierar områdena ska skyddas mot "påtaglig skada" och är viktiga att beakta vid fysisk planering och i samband med miljöprovning enligt miljöbalken.

Sedan 1988 har ny kunskap tillkommit och förändringar kan ha skett i områdena. Friluftslivet har dessutom breddats och utvecklats vilket gör att friluftsliv idag omfattar fler aktiviteter och bedrivs på ett annat sätt idag än vad som var fallet under 1980-talet.

Länsstyrelsen önskar ta del av kommunernas synpunkter på de nuvarande riksintresseområdena och även om det finns förslag på ytterligare områden som kan bedömas vara av riksintresse för friluftslivet.

Länsstyrelsen vill särskilt ha synpunkter på:

- De utpekade områdenas geografiska avgränsning
- Saknas det något i befintliga beskrivningar (registerblad) av de värden som området är utpekat för vad gäller hur områdena används för friluftslivet? Det kan handla om vilka aktiviteter som sker i området eller om landskapets värden, eller natur och kulturmiljövärden
- Andra synpunkter på befintliga riksintresseområden och dess beskrivningar.
- Förslag på nya riksintresseområden. Utgångspunkten är att områdena skall innehålla så stora friluftsvärden på grund av särskilda natur- och/eller kulturkvaliteter och tillgänglighet för allmänheten, att de är, eller kan bli attraktiva för besökare från stora delar av landet, eller utlandet, samt att de handlar om områden som är viktiga för många människors friluftsliv och kan nyttjas ofta och mycket.

De utpekade riksintresseområdenas avgränsning

I grunden finns det ett värde i etablerade avgränsningar för viktiga områden. Trots detta föreslår Piteå kommun ändrade gränser för de två riksintresseområden som berör Piteå kommun. Utpekade riksintresseområde för Norrbottens skärgård (F2) föreslås i den nationella redovisningen ges samma tolkning som den Piteå kommun gjort enligt nedan, d v s utökas österut så att gränsen sträcker sig ut till territorialgränsen. Utpekade riksintresseområde för Piteå älv (F6) bör utökas längs älven nedströms Älvsbyn till Piteå så att området ansluter mot F2, med tillbörlig hänsyn till industrin och Sikfors kraftverk.

F2 Norrbottens skärgård

Hela kustområdet öster om E4 är av riksintresse för friluftslivet och kustturism. I väster utgör väg E4 gräns för området. Det finns en enkelhet och inarbetad tydlighet i denna del som är mycket bra och värd att behålla. Eventuellt kan det övervägas om namngivningen av detta område ska ändras till "Norrbottens kust och skärgård".

Österut råder en viss otydlighet vad gäller gränsdragningen. När beslut om riksintresse för friluftsliv togs (1988) sträckte sig planeringskartorna inte längre österut än strax utanför öarna eftersom närings- och verksamhetsintressen i stort sett saknades längre ut. Havsområdet ut mot territorialgränsen har först på senare tid kommit att beaktas i planeringssammanhang. Piteå kommuns tolkning är dock att riksintresset för friluftsliv sträcker sig ända ut till territorialgränsen. Detta fastställdes i Vindbruksplan 2014, ett tematiskt tillägg till översiktsplanen. Motivet är att även det öppna havet har betydelse för friluftsliv, turism och upplevelser. Detta bör beaktas i det nationella arbetet med den pågående översynen av riksintresse friluftsliv och det förutsätts att den östra gränsen även där kommer att definieras i enlighet med Piteå kommuns tolkning.

Bedömningen därutöver är att det är av vikt att området F2 även fortsättningsvis är ett stort sammanhållet område som utgör en långsiktigt värdefull resurs och tillgång för friluftslivet. Natur-, kultur- och friluftsturismens betydelse inom besöksnäringen bör också betonas i sammanhanget.

F6 Piteå älv

Piteåälven är en av våra nationalälvar som i sin helhet är en viktig resurs för friluftslivet. Större delen av Piteå älv omfattas av riksintresse för friluftslivet så när som delen som sträcker sig mellan Älvsbyn och Piteå. Sett i ett helhetsperspektiv tillför sträckan nedströms Älvsbyn andra naturtyper och varierade möjligheter för friluftslivet som ibland saknas eller finns i mindre omfattning uppströms Älvsbyn. Älvens nedre partier är mer lugnflytande och rinner djupt nedskuren med nipor och branta sluttningar alldeles intill. Denna sträcka ger bättre möjligheter att färdas med båt, paddla, åka skidor, skoter eller på annat sätt färdas på älven och ta del av de upplevelser som finns. Tillståndet för Piteåälvens lax- och öringstammar förbättras allteftersom och sportfisket är en allt mer utövad aktivitet i denna del av Piteåälven när uppvandringen av fisk blir större.

Långa vandringsleder, Solanderleden och Flottarleden, har de senaste åren anlagts och ställts i ordning i samverkan mellan besöksnäring, enskilda företagare, Piteå presenterar m fl längs

denna del av Piteälven. Satsningen har slagit väl ut och ger stora möjligheter till vandring och upplevelser vilket lockar många besökare. Möjligheten att vandra under flera dagar har tidigare inte funnits i så stor utsträckning vid kusten.

Vintertid är Piteälvens nedre del populär för friluftsliv, utflykter, utfärder och vistelser av olika slag samt upplevelser på frusen is och snö.

Flertalet av de kriterier som anges i Bilaga 2 ”Riktlinjer för översyn av riksintressen för friluftsliv” kan anses uppfyllda om man betraktar hela Piteälven som en sammanhållen enhet.

F1 + F2 + F6 En helhet från fjäll till hav med särskilda värden

Genom att utöka Piteälvens riksintresseområde på ovan beskrivet sätt skapas ett naturligt nätverk där hela Pite älvdal (F6) utpekade som ett viktigt friluftsområde men utgör också en naturlig förbindelselänk i landskapet som knyter samman fjäll (F1) och hav (F2).

Områden med sammanhängande naturliga infrastrukturer för att färdas på vatten, is eller snö ger särskilda kvaliteter och utvecklingsmöjligheter för rörligt friluftsliv.

Områden som är utpekade som riksintresse för friluftslivet har en särskild status som innebär långsiktiga möjligheter för det rörliga friluftslivet men bidrar också till en hållbar grund att utveckla näringar som baseras på friluftaktiviteter. Detta är viktigt för besöksnäring med inriktning mot upplevelse- och friluftsbaserade aktiviteter samt i marknadsföring.

Värdebeskrivningarnas innehåll

Nuvarande värdebeskrivningar uppfattas som översiktliga och knapphändiga och känns inte uppdaterade. Värdebeskrivningarna behöver utvecklas och fördjupas. En språklig översyn bör också göras i sammanhanget.

Glöm inte bort landskapet och årstiderna i beskrivningarna. Vintern inrymmer stora möjligheter till aktiviteter och rörligt friluftsliv med upplevelser. Landskapets betydelse kan lätt underskattas som en förutsättning för ett områdes attraktivitet för friluftslivet.

F2

Viktiga naturskyddade områden, värdefulla kulturmiljöer och attraktiva besöksmål som ligger till grund för upplevelser bör kunna beskrivas mer ingående liksom alla olika aktiviteter som skärgården ger möjlighet till. Aktiviteterna i skärgården är idag många fler än de som redovisas. Fiske i olika former, paddling, segling och vinteraktiviteter som skidor, långfärdsskridskor mm saknas helt i beskrivningarna. Viktiga friluftsförutsättningar och infrastruktur som förekomsten av turbotrafik, uthyrningsstugor, hamnar/bryggor, friluftsanordningar, vandringsleder mm finns inte heller med i någon större utsträckning. Tillgänglighetsperspektivet och arbetet med att skärgården ska bli alltmer tillgänglig har ett särskilt fokus idag och bör redovisas i beskrivningarna. Även nya former av upplevelsenäring och besökssturism växer fram som en förutsättning för vissa former av organiserat friluftsliv.

F6

Även beskrivningen av Piteälven bör uppdateras bl a med en allmän karakteristik som belyser likartade företeelser av det som redovisats ovan om skärgården. Även redovisningen av aktiviteter och satsningar på leder mm under rubriken ”De utpekade riksintresseområdenas avgränsning” är här relevant.

Förslag på nya riksintresseområden

Området Arkeologistigen är ett attraktivt och välbesökt bergs- och friluftsområde med kulturupplevelser, Eldplatser, vandringsleder mm som ligger strax söder om Jävre i direkt anslutning till F2, Norrbottens skärgård. Möjligheten att införliva detta område i F2 bör övervägas.

Övriga synpunkter

Fortlöpande dialog med kommunen är önskvärd i länsstyrelsens fortsatta arbete med områden av riksintresse för friluftslivet.

Piteå kommun

Peter Roslund
Kommunstyrelsens ordförande